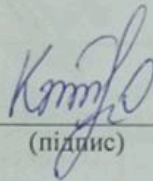


МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування

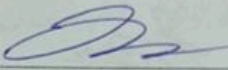
ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА
на тему: «Цифрова трансформація податкових органів»

Здобувача вищої освіти II курсу,
групи ФМФА-21-1,
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»,
ОПП «Фіскальне адміністрування»


(підпис)

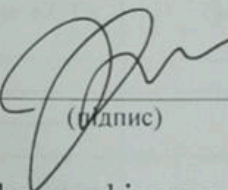
Крутень Христина
Олегівна

Науковий керівник


(підпис)

Панура
Юлія Василівна,
к.е.н., доцент

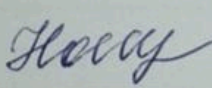
Керівник освітньо-професійної
Програми


(підпис)

Швабій
Костянтин Іванович,
д.е.н., професор

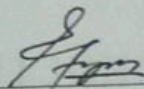
Допущено до захисту за рішенням кафедри фіскального адміністрування
протокол від «20» 01 2023 № 10

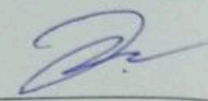
Завідувач кафедри
фіскального адміністрування


(підпис)

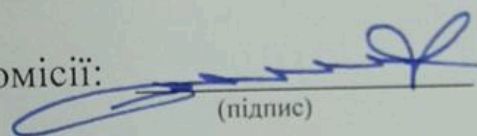
Іванишина О.С.,
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 11 20.01.2023 
(дата) (підпис відповідальної особи)

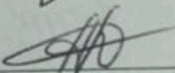
Результати перевірки до захисту 20.01.2023 
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

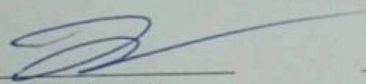
Результат захисту 91/А/5 07.02.2023 
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії:  І.Л.Романов
(підпис) (ініціали, прізвище)

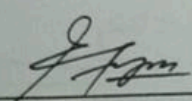
Члени комісії:

 К.І. Швабій
(підпис) (ініціали, прізвище)

 Т.В. Тучак
(підпис) (ініціали, прізвище)

 Ю.В.Панура
(підпис) (ініціали, прізвище)

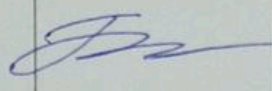
Секретар
комісії

 М.В. Друкер

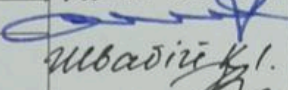
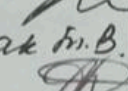
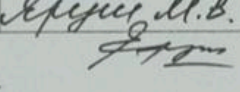
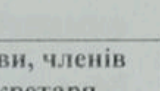
БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
------------------	-------------------------	--------------------------	----------	---

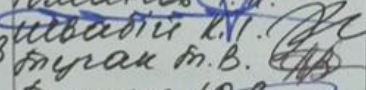
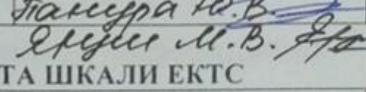
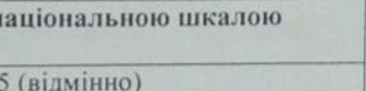
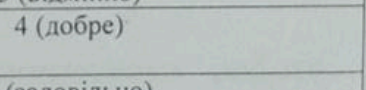
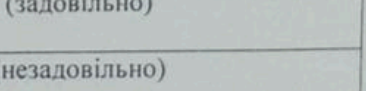
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ

1.Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	25		Гамура Ю.В. 
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	4		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	42		

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ

1.Доповідь	від 0 до 10	10		Романов І.І.  Швабій К.І.  Гурак М.В.  Гамура Ю.В.  Кривий М.В. 
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	4		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	10		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	49		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	91		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
91	A	5 (відмінно)	07.02.2023	Романов І.І.  Швабій К.І.  Гурак М.В.  Гамура Ю.В.  Кривий М.В. 

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

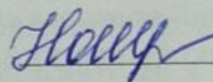
Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування
Спеціальність 072 «Фіскальне адміністрування»

Затверджую

В.о. завідувача кафедри

 Іванишина О.С.

« 01 » 02 2022

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти
Крутень Христини Олегівни**

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи «Цифрова трансформація податкових органів»

2. Затверджена наказом ректора від 25.10.2022 № 1070

3. Строк здачі закінченої роботи - 24.01.2023

4. Цільова установка – вивчення процедури та механізмів адміністрування податків в частині здійснення контролю доходів і перевірки декларацій громадян.

Метою дипломної роботи є визначення трендів цифрової трансформації податкового адміністрування в сучасних умовах та розкриття впроваджень технологій та інструментів для подальшої цифровізації процесу оподаткування.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є напрями спрощення роботи органів ДПС за допомогою цифрової трансформації.

Предметом дослідження є процес вивчення електронних сервісів податкових органів, їх позитивних і негативних сторін функціонування.

Вихідні дані до роботи сучасні наукові праці українських, зарубіжних науковців, статті в періодичних виданнях з проблематики.

5. Перелік графічного матеріалу – 3 таблиці, 2 рисунки.

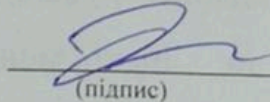
6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань кожним розділом)
1. Основні проблеми електронних сервісів.
 2. Аналіз трансформаційних процесів податкових органів в ході їх впровадження.
 3. Стейкхолдери як основний важіль розвитку електронних сервісів податкових органів.
 4. Вирішення основних прогалин у впровадженні податкових електронних сервісів основа для нових ідей.
 5. IT-компанії як індикатори успішності розвитку цифрового середовища податкових органів.
 6. Зарубіжні пропозиції як основа удосконалення електронних податкових сервісів.
 7. Перспективні аспекти розвитку цифрових технологій у сфері оподаткування.
 8. Виклики цифровізаційних нововведень в податковій сфері.

7. Календарний план виконання роботи

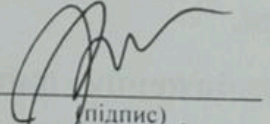
№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми дипломної роботи та написання заяви на її затвердження	25.01.22	25.01.22
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання дипломної роботи	02.02.22	02.02.22
3.	Узгодження плану дипломної роботи з керівником	18.02.22	18.02.22
4.	Підготовка I розділу дипломної роботи та подання її керівнику	15.04.22	15.04.22
5.	Підготовка II розділу дипломної роботи та подання її керівнику	14.06.22	14.06.22
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	21.11.22	21.11.22
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	14.12.22	14.12.22
8.	Отримання відгуку наукового керівника	24.01.23	24.01.23
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	14.12.22	14.12.22
10.	Отримання зовнішньої рецензії	27.01.23	27.01.23
11.	Отримання допуску зав.кафедри до захисту	31.01.23	31.01.23
12.	Попередній захист роботи	27-28.12.22	27-28.12.22
13.	Захист дипломної роботи	07-08.02.23	07-08.02.23

Дата видачі завдання « 02 » лютого 2022

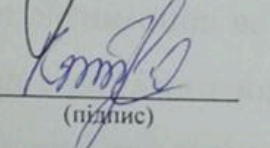
8. Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи


(підпис) Панура Ю.В.
(прізвище, ініціали)

10. Керівник освітньо-професійної програми


(підпис) Швабій К.І.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти


(підпис) Крутенюх Х.О.
(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

«Цифрова трансформація податкових органів»

Мета роботи – визначення трендів цифрової трансформації податкового адміністрування в сучасних умовах.

Завданнями роботи є: аналіз трансформаційних процесів, як відбулися в Україні; виявлення процесів оподаткування, які потребують впровадження цифрових технологій; розкриття позитивних і негативних сторін проектів, які пропонуються до впровадження представниками державних органів; виявлення методів та шляхів удосконалення податкової системи на основі трансформаційних процесів, які постерігаються у зарубіжних країнах; аналіз змін, після впровадження запропонованих методик покращення роботи податкових органів.

Предметом дослідження полягає у вивченні електронних сервісів податкових органів, які діють на даний час, визначення їх позитивних та негативних сторін, а також розробка ефективних пропозицій щодо вирішенні проблеми, яка порушується.

Об'єктом дослідження є напрями спрощення роботи органів ДПС за допомогою цифрової трансформації.

За результатами дослідження сформульовані шляхи вдосконалення цифровізації у сфері оподаткування.

Одержані результати можуть бути використані у врахуванні обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення електронних сервісів у сфері оподаткування та окремих норм законодавства у законодавчій роботі над нормативною базою ГУ ДПС у м. Києві.

Дипломна робота містить 55 сторінок, 3 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел з 47 найменувань.

Ключові слова: сервіси, звітність, платники податків, автоматизація процесу перевірки, електронні документи, цифровізація, податкові відносини, інформаційні ресурси та податкові дані.

Рік захисту роботи – 2023.

ANNOTATION

"Digital transformation of tax authorities"

The purpose of the work is to determine the trends of digital transformation of tax administration in modern conditions.

The tasks of the work are: analysis of transformational processes, as they happened in Ukraine; identification of taxation processes that require the implementation of digital technologies; disclosure of the positive and negative sides of projects proposed for implementation by representatives of state bodies; identification of methods and ways of improving the tax system based on the transformational processes observed in foreign countries; analysis of changes after the implementation of the proposed methods of improving the work of tax authorities.

The subject of the study is the study of the electronic services of the tax authorities that are currently operating, the determination of their positive and negative sides, as well as the development of effective proposals for solving the problem that is being raised.

The object of the study is the process of interaction between the taxpayer and the DPS authorities.

Based on the results of the research is the directions of simplifying the work of DPS bodies with the help of digital transformation.

The obtained results can be used to take into account reasonable proposals for the improvement of electronic services in the field of taxation and certain norms of legislation in the legislative work on the normative base of the State Department of Internal Revenue Service in the city of Kyiv.

The thesis consists of 55 pages, 3 tables, 2 figures, and a list of 47 references.

Keywords: services, reporting, taxpayers, automation of the verification process, electronic documents, digitization, tax relations, information resources and tax data.

Year of protection of work - 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. Основні проблеми електронних сервісів	12
РОЗДІЛ 2. Аналіз трансформаційних процесів податкових органів в ході їх впровадження.....	18
РОЗДІЛ 3. Стейкхолдери як основний важіль розвитку електронних сервісів податкових органів.....	23
РОЗДІЛ 4. Вирішення основних прогалин у впровадженні податкових електронних сервісів як основа для нових ідей.....	27
РОЗДІЛ 5. ІТ-компанії як індикатори успішності розвитку цифрового середовища податкових органів.....	31
РОЗДІЛ 6. Зарубіжні пропозиції як основа удосконалення електронних податкових сервісів.....	35
РОЗДІЛ 7. Перспективні аспекти розвитку цифрових технологій у сфері оподаткування	40
РОЗДІЛ 8. Виклики цифровізаційних нововведень в податковій сфері.....	46
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Цифровізація є основною тенденцією розвитку суспільства, яка охопила на сьогоднішній день увесь світ. Цей процес формує нові механізми сприйняття,

аналізує методи державного управління, дає можливість охопити більші об'єми інформації, розширити рамки розвитку різних видів діяльності та секторів економіки, а також сформувати вищий рівень комунікації, що в свою чергу покращить якість надання державних послуг. У розрізі тих загроз та викликів, які ми спостерігаємо в країні на сьогоднішній день, а саме: розповсюдження пандемії Covid-19, вторгнення російських військ на територію України, а також ведення повномасштабної війни, країна змушена цифровізуватись на стільки, на скільки це є можливим і необхідним для подальшого розвитку економіки країни та забезпечення соціально-культурних цінностей населення.

Нова стратегія розвитку державних податкових органів ґрунтується на прозорій та ефективній системі оподаткування, а також перетворення податкових адміністрацій на цифрові, які будуть більш зручними та масштабнішими.

Актуальність теми. На етапі цифрової економіки людина зможе у більшій і якіснішій мірі задовольняти свої потреби, ніж у процесі індустріального типу економіки. Трансформаційні процеси економіки виділяють три основні частини, які формують інформаційний простір між учасниками суспільства: влада, бізнес та громадяни. Ці три ланки взаємозалежать одна від одної і не можуть функціонувати без податкової системи, яка дає рух даному механізму. Тому для того, аби механізм функціонував злагоджено, якісно та вигідно, потрібно щоб всі процеси, які поєднуються в даному механізмі швидко, лаконічно та зрозуміло взаємодіяли між собою.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Як зазначає О.О. Дмитрик, на сьогоднішній день в сфері оподаткування роль електронних сервісів та послуг у житті кожної людини дуже суттєво зросла, це стало одним із ключових напрямків взаємодії платника податків та органів ДПС. Поступово кількість електронних сервісів в податковій сфері зростає, що суттєво покращує процедуру сплати податків до бюджету, а також удосконалює контроль за надходженнями.

Теоретичні засади та проблемні аспекти формування та розвитку податкових систем досліджували зарубіжні та українські вчені, науковці, економісти та представники державних органів, а саме: А.О. Пугачов, Л.Б. Парфенова, Є.С. Тищенко, Т. Кошук, М. Федоров, С. Коляденко, В. Фіщук, А. Маслов, В. Чекіна, С. Веретюк, Н. Савчук, К. Шваб та ін.

Саме в умовах цифрової економіки набули поширення питання цифрової трансформації економічних та виробничих відносин, які були орієнтовані на виникнення нових видів економічної діяльності, що включала в себе віртуальний простір цифрових активів з формуванням нової ринкової інфраструктури. Саме дані питання внесли необхідність адаптивних змін податкової політики, розвитку технологій та аналітичних інструментів для подальшого розвитку податкового адміністрування. Але впровадження даних змін в методологічній та концептуальній частині стосовно цифрової трансформації податкового адміністрування, а також використання інноваційних технологій в сукупності знаходиться на стадії розробки та поступового впровадження запланованих позицій, як в наукових, так і в організаційно-прикладних аспектах, що підтверджує проблематичність даної тематики.

Метою даної роботи є визначення трендів цифрової трансформації податкового адміністрування в сучасних умовах та розкриття впровадження технологій та інструментів для подальшої цифровізації процесу оподаткування.

Для успішного досягнення поставленої мети, необхідно виділити наступні завдання:

- 1) дослідити трансформаційні процеси, які відбулися в податкових органах в період цифровізації;
- 2) виявити, які процеси оподаткування потребують впровадження цифрових технологій, для якісного та зручного функціонування;
- 3) розкрити позитивні та негативні сторони проєктів, які пропонуються до впровадження представниками державних органів;

4) запропонувати методи та шляхи удосконалення податкової системи на основі трансформаційних процесів, які спостерігаються у зарубіжних країнах.

5) розробити аналіз певних змін, після впровадження нових запропонованих методик покращення роботи податкових органів.

Об'єктом дослідження виступає процес взаємодії платника податків з ДПС, складність адміністрування податків та повільна трансформація податкових систем до міжнародних систем.

Базою дослідження є Головне управління ДПС у м. Києві, а саме відділ застосування штрафних санкцій з ПДВ управління оподаткування юридичних осіб.

Предмет дослідження полягає у вивченні електронних сервісів податкових органів, які діють на даний час, аналізу позитивних та негативних сторін їх впровадження та розробці ефективних пропозицій щодо вирішенні проблеми, яка порушується.

Для дослідження даної теми будуть використані наступні методи дослідження: аналіз і синтез, порівняння, індукція та дедукція, системний аналіз, прогнозування та узагальнення.

Подані результати дослідження будуть корисними для впровадження як для органів ДПС, так і для платників податків, а саме в розрізі швидкості взаємозв'язку, що дуже покращить функціонування всіх ланок економіки країни, та якості обслуговування, адже кожен платник зможе самостійно поринати у всі етапи сплати податків до бюджету. А окрім цього запропоновані шляхи вдосконалення допоможуть цифровізувати інші ланки податкових органів.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЕЛЕКТРОННИХ СЕРВІСІВ

На сьогоднішній день, розвиток економіки суттєво залежить від впровадження технологій. Взаємозв'язок між економікою та технологіями у науці

має різну інтерпретацію понять: «мережева економіка», «електронна економіка», «інтернет економіка», «цифрова економіка», «інформаційна економіка». Наразі, в Україні на законодавчому рівні відсутнє визначення цифрової економіки. Роз'яснення даного поняття спостерігається у тексті Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [1], що трактується у класичному розуміння як діяльність, де основними засобами (факторами) виробництва є цифрові (електронні, віртуальні) дані як числові, так і текстові. При цьому цифрова економіка набирає стрімкий розвиток та поширення яке вже сьогодні впливає на традиційну (фізично-аналогову) економіку, трансформуючи її від такої, що споживає ресурси, до економіки, що створює ресурси. В даних процесах саме дані є ключовим ресурсом цифрової економіки, які генеруються та забезпечують електронно-комунікаційну взаємодію завдяки функціонуванню електронно-цифрових пристроїв, засобів та систем. На даний час розвиток цифровізації в Україні є помітним, і спостерігається залучення всіх сфер, які необхідні населенню для спрощення взаємозв'язку з державою. Але чи є цифровізація в Україні дієвим способом спрощення життя населенню, та чи при її впровадженні не виникають нові обтяжливі недоліки як для отримувачів цих послуг, так і для держави?

Досить ефективним прикладом можна назвати електронні сервіси податкових органів. ДФС у цій сфері відводиться головна роль, оскільки близько 80% доходів зведеного бюджету бюджетної системи України щорічно забезпечується за рахунок податкових доходів. Також фіскальні органи через здійснювану ними фіскальну політику впливають на макроекономічні показники країни. Здійснювані перетворення в фіскальному середовищі в кінцевому підсумку впливають на такі важливі показники, як розвиток підприємництва та бізнес-середовища, ділова активність, зайнятість населення, безпека, рівень добробуту та економічне зростання. На сьогоднішній день не можна уявити розвиток управлінської діяльності без використання інтелектуальних (цифрових) технологій. Вони

сприяють формуванню нових бізнес-проектів, які стають менш затратними та більш ефективними [2]. Експоненційне зниження витрат, яке поєднується з доступними хмарними сервісами має на меті зменшення інвестицій, які є необхідними для відкриття і розвитку бізнесу. Процес цифровізації органів ДПС України, розвиток електронних сервісів, надання електронних довірчих послуг здійснювався поступово і розпочався доволі давно і на меті ставив з одного боку легкість сплати податків, а з другого – якісне виконання своїх обов'язків податковими органами. Процес встановлення цифровізаційних впроваджень у податкову систему розміщено в таблиці 1 (Додаток А). В умовах сьогодення платники податків активно користуються сервісами податкової служби. Так, зокрема, нині кількість користувачів електронного кабінету ДПС становила 2,4 млн, з них 550 тис. – юридичні особи, 1,3 млн – фізичні особи-підприємці та 620 тис. – громадяни [3].

Впровадження трансформаційних процесів сьогодні призводить у сфері оподаткування до двох взаємодоповнюючих, але протилежних за напрямком процесам: з одного боку, відбувається скорочення тіньового сектора за рахунок технологічного розвитку податкового контролю та податкового адміністрування, а з іншого – нарощування обсягів цього тіньового сектора в неконтрольованих або слабо контрольованих видах діяльності, тому на даний час наведене твердження і формує більшу частину проблеми [4].

Іншою стороною досліджуваної проблеми, є те, що досить багато платників податків не використовують впроваджені електронні сервіси, суто через те, що не мають певних вмінь та навичок, які необхідні у освоєнні їх функціональних особливостей. Тому працівники податкових органів не можуть цілком і повністю перейти до цифровізаційних процесів, а повинні якусь частину інформації оброблювати самотійно. Це означає, що деякі електронні портали податкової служби є складними для сприймання і потребують вдосконалення. Певні ланки податкової інформації взагалі не є електронними на даний час і створюють повільну її обробку, а також проходження деяких схем повз державний апарат,

Взаємопов'язаними проблемами в розрізі даного сегмента ринку як для України, так і для США та країн ЄС є проблема оподаткування інтернет-комерції.

Перша проблема стосується оподаткування цифрової (нематеріальної) продукції та онлайн-послуг у сегменті B2C (скорочення, яке позначає бізнес, який займається продажем товарів та послуг клієнтам для особистого користування, прикладом може бути торгові точки, заклади харчування, послуги для споживачів) і C2C (позначає онлайн та офлайн продаж, в якому продавцем і покупцем виступає фізична особа). Електронну комерцію важко контролювати – особистість і місцезнаходження покупця нині можна встановити лише за даними банківської картки, а якщо оплата здійснюється через електронну платіжну систему, таку як Web-money, то це взагалі неможливо. Проблема неспроможності податкових органів простежити у такому випадку електронні угоди залишається невирішеною для усіх держав. Брак належних технологій створює ситуацію, коли можливості ухилення від податків здаються безкінечними. Тому без розвитку нових технологій, які б дозволили податковим органам ідентифікувати й відслідковувати угоди у кіберпросторі, не обійтися.

На сьогоднішній день в сфері оподаткування на офіційному веб-порталі розміщено наступний перелік електронних сервісів, які практично використовуються органами ДПС (див.рис.1).

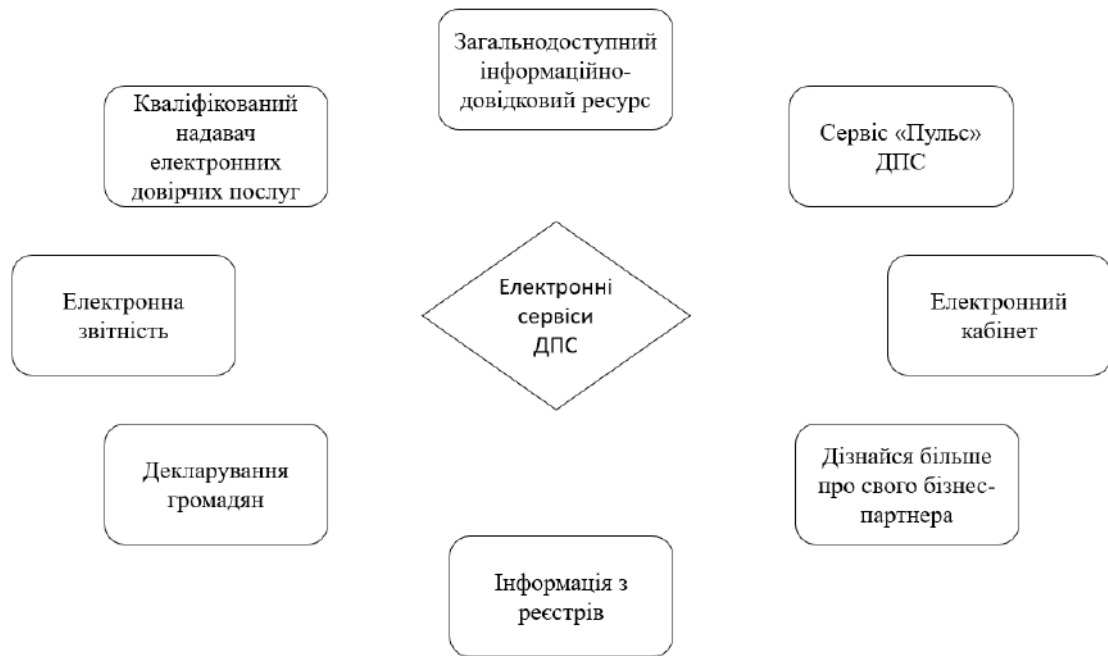


Рис. 1 Електронні сервіси, розміщені на офіційному порталі ДПС [5]

Не дивлячись на певні зрушення, які проведені на даний час в практичному напрямку та законодавчому полі цифровізації при наданні адміністративних послуг платниками податків і загалом, інтегрована система інформаційних ресурсів й інформаційної взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування так і не створена, їхні системи електронного документообігу (ЕДО) все ще мають досить обмежену функціональність, що унеможливорює швидкість і якість обробки даних. [6]

За кожний звітний період (місяць, квартал, півріччя, 9 місяців, рік) платники податків зобов'язані формувати та подавати звітність у розрізі відповідних податків, сплата яких накладається на суб'єкта господарювання відповідно до ПКУ. При цьому кожному податку притаманна своя, специфічна звітність. Виключення становить новація останніх років, коли було об'єднано звітність із ПДФО, ВЗ та ЄСВ, а також ЄП та ЄСВ. Що стосується довідкових документів, на них цифровізація впливає лише шляхом спрощення доступу платників податків до актуальної інформації, яка враховує всі новації податкового законодавства. Це

значно спрощує життя суб'єктам господарювання, так як вони отримують доступ до даних в режимі реального часу, що відкидає необхідність придбання тон паперових довідників та роз'яснень. Протягом тривалого часу всі бухгалтерські операції опрацьовувались в ручному режимі. Відповідно й систематизація даних для формування податкової звітності відбувалась вручну. Поширення автоматизованих програм бухгалтерського обліку значно спростили цей процес, передавши рутинні операції штучному інтелекту. Так, у сучасних умовах на бухгалтера покладений обов'язок лише вносити дані у програму шляхом опрацювання видаткових накладних, актів виконаних робіт, банківських виписок та інших документів, пов'язаних із діяльністю суб'єкта господарювання.

Наразі існують спеціалізовані сервіси для подання звітності, які адаптуються під бухгалтерську програму, для подальшого надсилання звіту в автоматичному режимі, або ж працюють автономно, без прив'язки до облікового програмного забезпечення. Відтак, розглянемо ключові сервіси для подання податкових звітів в Україні шляхом аналізу їх переваг та недоліків (табл. 2) Додаток Б. Після формування податкової звітності настає етап її подання. При цьому платник податку може це зробити одним із трьох способів: особисто у контролюючому органі, надіславши звіт поштою або подавши звіт у електронному режимі. І якщо десятиліття назад переважав перший спосіб, у теперішній час практично всі платники роблять це в електронній формі. Ключовим рушієм у цьому процесі власне й виступила цифровізація [7].

Але постає питання чому ж, використання спеціалізованих сервісів для подання звітності набрало великого розмаху серед підприємств, а Електронний кабінет не став основним сервісом подання звітності для платника?

Відповіддю на дане питання слугуватиме наступне, з практичного досвіду даний сервіс має систематичні збої в роботі, затримки із оновленням форм звітності, відсутність автоматичного перенесення підсумків із додатків у головну частину звіту, що є дуже суттєвим як для платників, так і для податкових органів.

Частими стали скарги на масштабні перебої з поданням звітності після внесення оновлень. З іншого боку, негативним фактором є неможливість скопіювати звіт у разі його відхилення разом з усіма додатками. Це актуально для об'єднаної звітності з ПДФО, ВЗ та ЄСВ, коли під час копіювання звіту всі три додатки по кожному податку заповнюються інформацією з одного з місяців. При цьому «еталонний» місяць обирається випадково. Таким чином, після копіювання у два із трьох додатків потрібно вносити всю числову інформацію заново, а це при наявності значної кількості найманих працівників вимагає великих витрат часу. А для великих підприємств чіткість та швидкість спілкування з податковими органами в розрізі розрахунку з бюджетом має досить важливе значення. Це підтверджується й дослідженням самої податкової служби [10] .

Трансформаційні процеси, які зараз існують в податковій сфері мають вагомий вплив на економіку країни, дають поштовх до того, аби альтернативними кроками наповнити бюджет країни. Кожен впроваджений проект на початковому етапі має завжди певні недоліки, які в подальшому коригуються відповідно до того, які зауваження надходять від користувачів. Тому можна сказати, що податкова сфера не є виключенням, впроваджені електронні сервіси безумовно покращать та спрощать життя платникам податків, але при цьому не повинно виникати нових ускладнень в процесі удосконалення певних ланок оподаткування.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ В ХОДІ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Цифровізація податкового адміністрування включає п'ять елементів: технології, люди, управління податковими ризиками, фінансові ресурси та комунікації [8]

Тому воно охоплює багато сфер нашого життя, в яких ми звикли бути постійно онлайн і виконувати свої дії, прикладаючи до цього мінімально зусиль та свого часу. В економічній складовій це економить час і сили громадян і є досить зручним каналом спілкування платників податків з органами державної влади.

Іншими словами, очікується, що ІТ – рішення допоможуть пришвидшити час обслуговування та використовувати людські ресурси не для «перекладання паперів», а для діяльності з більшою доданою вартістю.

Хорошим прикладом такої автоматизації процесів є розроблений та впроваджений Єдиний податковий рахунок. На основі законодавства, система автоматично приймає рішення про порядок покриття податкових зобов'язань, і платники податків сплачують їх на єдиний податковий рахунок – замість сплати різних податків на різні рахунки. Понад 2000 платників податків користуються даним сервісом.

Дослідження показують, що більшість ініціатив з приводу цифрової трансформації зазнають невдачі. Із 1,3 трлн. доларів, які були витрачені в 2018 році, приблизно 900 млрд. доларів були витрачені впусту [10]. Для того, аби отримати очікуваний результат, цифровізація податкових органів повинна зацікавити широку коаліцію сторін, які зможуть надати належне фінансування для цього та впровадити необхідні правові реформи.

Проблемами, які є суттєвими в перешкоджанні розвитку цифрових трендів та трансформаційних процесів економіки в Україні пропонуємо розділити на групи:

1. Інституційні

- низький рівень включеності установ державного значення до Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства;

- узгоджені та розроблені законопроекти, на даний час так і не стали законами, які б мали юридичну силу;

- деякі запропоновані проекти на національному, галузевому та регіональному рівнях не співпадають з можливостями цифрових технологій, які використовуються в країні.

2. Інфраструктурні

- широкосмуговий доступ до мережі Інтернет по території України на сьогоднішній день складає близько 60% (в той час, коли ЄС має на меті забезпечити покриття мережею Інтернет 100% територій);

- нерівний доступ громадян до цифрових технологій та нових можливостей (цифрові розриви).

3. Екосистемні

- дефіцит висококваліфікованих кадрів в державних установах, які мали б змогу досконало володіти цифровими системами;

- слабка державна політика щодо стимулів впровадження цифровізації, а також заохочення інвестицій в цю сферу.

4. У сфері електронного урядування («держава у смартфоні»)

- Низький рівень автоматизації та цифровізації державних послуг через слабку мотивацію урядових установ (немає повного розуміння потенційної вигоди від тотальної цифровізації) [11].

Державна податкова служба України у 2020 році запустила електронний сервіс «InfoTAX». Чат-бот Державної податкової служби України «InfoTAX» це мобільне та швидке отримання інформації прямо у смартфоні. InfoTAX є продовженням курсів, пропонованих ДПС, метою яких є максимальне дистанційне спілкування з платниками податків та надання нового рівня обслуговування [12]. На сьогодні «InfoTAX» надає близько 20 сервісів. Для доступу до сервісу користувачу

необхідно мати електронний підпис або бути зареєстрованим клієнтом одного з українських банків [13]. На даний час зареєстровано 12 тис. користувачів (середньомісячний прихід 6 тисяч користувачів)

Наступний етап сервісу було запроваджено з січня 2021 року та надав такі можливості:

- передзаповнення звітності для платників єдиного податку;
- перехід до сплати податків у «два кліки»;
- оповіщення про виникнення податкового боргу, а також про можливість виникнення податкового боргу у разі несвоєчасної сплати [14].

У 2020 році було проведено опитування серед платників податків, щодо того, чи є податкова цифровізація необхідним впровадженням в Україні. В результаті 62 % опитаних платників віддають перевагу спілкуванню з контролюючими органами в електронному форматі (рис.1). Причинами цього виступали карантинні обмеження через глобальну пандемію коронавірусу та необхідності спілкування в дистанційній формі. На даний час ситуація в країні не стала кращою, додалась ще війна, тому на нашу думку, відсоткове співвідношення ще більше зросло на користь електронної форми взаємозв'язку з податковими органами, та в цілому.

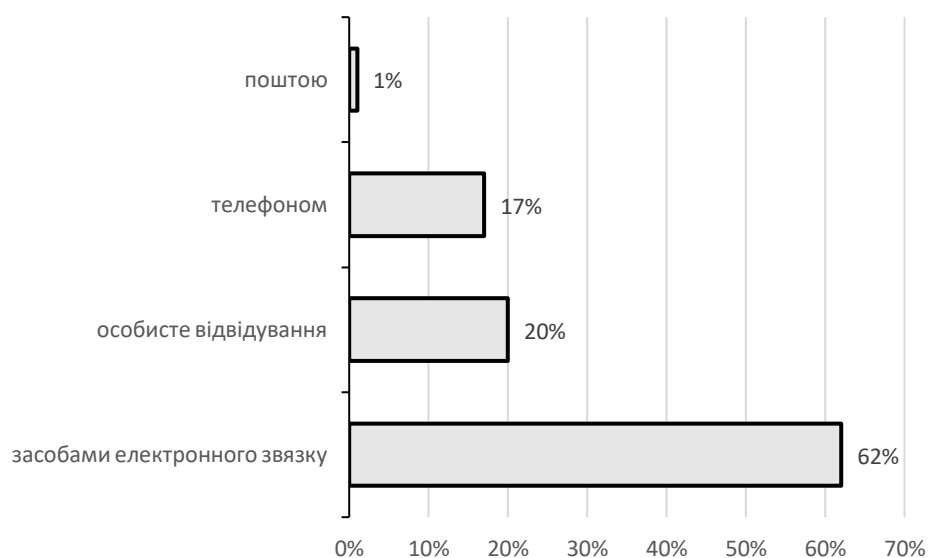


Рис. 1. Результати опитування щодо найпопулярнішого способу комунікації з Державною податковою службою України у 2020 р. [7]

Цифрові збої мають суттєві наслідки для організації та функціонування економіки. Особливо значимим є їх вплив на оподаткування. Податкові правила, які існують на даний момент не є адекватними для віртуальних компаній, що працюють у всьому світі. Статистика показує, що сьогодні 9 із 20 найбільших компаній на світовій ринковій капіталізації є цифровими, а 10 років тому з 20 компаній одна була цифровою. Найбільшим викликом є використання цієї тенденції якнайкращим можливим способом, аргументуючи це тим, що цифрові компанії роблять справедливий внесок у свою частку в податкових доходах [16].

Уже майже два роки ІТ-індустрія в тісній кооперації з Міністерством цифрової трансформації проводить спільні розробки, які удосконалюють режим Дія Сіті. Режим створений для аутсорсингових компаній, R&D-компаній, продуктових компаній, стартапів. Резидентами спеціального режиму можуть стати компанії, які займаються, зокрема:

- розробкою і тестуванням програмного забезпечення;
- виданням та розповсюдженням програмного забезпечення;
- навчанням комп'ютерної грамотності, програмування, тестування та технічної підтримки ПЗ [17].

Режим ґрунтується на моделі гіг-економіки, тобто моделі трудових відносин, заснованій на короткострокових контрактах або неформальних домовленостях [18].

Даний законопроект був погоджений у першому читанні Міністерством цифрової трансформації та індустрією, в якому змінам піддавались умови оподаткування, податкові ставки та періоди сплати для бізнесу та ІТ.

Головна мета Дія City — стимулювати розвиток України як цифрової держави. Завдяки проекту ІТ-індустрія досягне 10% у ВВП країни — зараз частка становить близько 3,7-4,2%. Крім того, доходи ІТ-галузі в Україні за 5 років можуть

значно збільшитись — з \$6 млрд до \$16,5 млрд. А кількість робочих місць у галузі зросте до 450 тисяч до 2025 року [19].

На даний час кількість компаній, які хочуть долучитися до даної ідеї зростає, і тому на сьогодні маємо вже більше 255 компаній-резидентів (Jooble, Ajax, Luxoft, MEGOGO, Reface, Revolut, EPAM, Samsung) у яких працюють 20 тисяч людей. Завдяки цьому український бюджет поповнився на 1,3 мільярда гривень податків від компаній-резидентів [20].

Вирішення даних проблем, які існують наразі в Україні, щодо цифровізації цілком та повністю залежать від подальших кроків, які будуть зроблені урядом. Звичайно, що ситуація є нестабільною, навіть дуже напруженою, і розвиток потребує як вкладень, так і людського ресурсу. Але на сьогоднішній день, є два сценарії розвитку цифрової економіки України залежно від оцінки критичності та необхідності здійснення швидких та глибоких змін у традиційному економічному укладі: інерційний (еволюційний) та цільовий (форсований) [21].

У разі реалізації інерційного сценарію українська економіка залишиться неефективною, триватиме трудова міграція та «відтік мізків», українська продукція програє конкуренцію на зовнішніх ринках.

Кожна проблема бере свій початок виходячи з системи, яка складається з певних елементів пов'язаних між собою, у даному випадку сукупність перелічених проблем породжені у глобальних інтерпретаціях, тому що для їх вирішення недостатньо прийнятого закону, сформованого наказу чи проведеного дослідження чи аналізу. Тому для нормального функціонування податкової системи в розрізі цифровізаційних процесів необхідне стійке підґрунтя, а основою інформаційних технологій є стабільне інтернет покриття, це суто на нашу думку. Кожен платник податків має розуміти, що для повної систематизованої оболонки розвитку цифровізації в адмініструванні податків потрібно негайно подолати проблеми, які існують на даному етапі, а потім розвивати нові розробки.

РОЗДІЛ 3. СТЕЙКХОЛДЕРИ ЯК ОСНОВНИЙ ВАЖІЛЬ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ СЕРВІСІВ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ

Крім того, важливо розуміти, що оподаткування як сталий процес об'єднує сукупність зацікавлених сторін – вигодонабувачів або стейкхолдерів. Очікування кожної з наведених сторін є протилежним від чинної податкової системи. Кожен з них сконцентрований на власних інтересах, але в той же час відштовхується від впливу інших груп для того, аби задовольнити виконання цілей, які перед ним поставлені.

До цих п'яти основних груп належать:

- юридичні особи (компанії, неприбуткові організації, установи);
- індивідуальні платники податків (фізичні особи);
- софтверні компанії;
- податкові посередники (агенти);
- держава в особі Державної податкової служби або Міністерства фінансів.

До групи індивідуальних платників податків відносимо: фізичних осіб (як громадян, іноземних громадян, так і осіб без громадянства), приватних підприємців, а також осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність (приватні нотаріуси, адвокати, судмедексперти, приватні виконавці). Для індивідуальних платників податків процес декларування та сплати податків асоціюється з неприємною та обтяжливою процедурою, яка ускладнюється сезонними дедлайнами подання звітності та сплати податків і обов'язкових платежів, що критично перенавантажує служби підтримки фіскальних органів і провокує незадоволення або й розчарування платників у поганому, на їхній погляд, сервісі фіскальних офісів. Фізичні особи переважно вмотивовані на мінімізацію розміру податкового зобов'язання в межах чинного податкового законодавства, водночас вони вимагають простої і зрозумілої взаємодії з боку податкових органів.

Юридичні особи (або корпорації – у традиціях західної податкової термінології). У багатьох аспектах корпорації мають подібні із індивідуальними

платниками податків цілі, а саме швидко, просто, зрозуміло, якісно та необтяжливо в розрізі їхнього часу отримати послугу згідно норм чинного законодавства. Юридичні особи та їхня діяльність оцифровані значно глибше. Адже функціональні обов'язки юридичних осіб поєднують у собі: ведення бухгалтерського обліку, подання звітності та інші податкові процедури, які є електронними вже у багатьох юрисдикціях. В Україні, наприклад, середні і великі платники податків зобов'язані подавати звітність виключно в електронній формі згідно з Податковим кодексом [22]. Подання електронної звітності є надважливим етапом цифровізації для юридичних осіб, тому перехід до цифрової парадигми фіску буде легшим і простішим для компаній, ніж для індивідуумів – платників податків. Там, де податкові органи впроваджують «первісну» декларацію для платників податків, юридичні особи також активно залучаються до цього процесу. У кінцевому підсумку, якщо платники податків не надають необхідної інформації, податкові офіси намагаються одержати первинну інформацію з інших джерел. Слід усвідомлювати, що збір даних створює додаткові витрати щодо дотримання підприємствами вимог податкового законодавства. А отже, видатки держави на функціонування податкової системи непомітно трансформуються у додаткові витрати господарських одиниць.

Податкові агенти. Теоретично роль податкових агентів з дотримання податкового законодавства їхніми клієнтами в умовах цифрових трансформацій зменшуватиметься та набуватиме характер виключно надання консультаційних послуг. На наш погляд, зростання обсягу, вдосконалення якості та аналізу наявної податкової інформації може використовуватися не тільки для ідентифікації суб'єктів, що ухиляються чи уникають оподаткування, але й для якісного формування плану документальних перевірок з метою зниження рівня нерезультативного аудиту сумлінних платників податків. Це дозволить зекономити кошти та час для таких платників податків, зменшити незручності, підвищити ефективність самого процесу податкового аудиту. Податкові консультанти будуть

переорієнтовуватися на перевірки і аудит «первісних» декларацій платників податків, надавати корисні індивідуальні поради у режимі реального часу щодо податкових справ.

Софтверні компанії. Цифровізація процедур оподаткування вимагає від платників податків подання інформації у певному алгоритмічному форматі даних. Для задоволення цих потреб, платники податків – як фізичні особи, так і невеликі організації – можуть покладатися на спеціальне програмне забезпечення для автоматичного перетворення наявної бухгалтерської та іншої аналітичної інформації у податкові звіти та декларації. Звичайно, що національний податковий офіс може надавати безкоштовний софт для цього, але в більшості випадків його можливостей часто недостатньо, і виникає потреба у залученні додаткового програмного забезпечення від третіх сторін – софтверних компаній. В пакет додаткових можливостей може бути включене програмне забезпечення, плагіни або функціонали, вбудовані в існуючі бухгалтерські програми. До XXI ст. потреба в залученні третіх осіб не виникала, але при поступовому впровадженні трансформаційних процесів в життя кожного платника податків, софтверні компанії стають повноправними вигодонабувачами процесів оподаткування. Тому їхній статус як помічників платників податків в новітній цифровій екосистемі оподаткування має бути врегульований в напрямку обмеження надмірної прибутковості.

І, нарешті, держава (уряд, Міністерство фінансів або центральний податковий офіс) є найскладнішим суб'єктом із зацікавлених сторін у сфері оподаткування. Уряд охоплює всі ланки електронного обігу, та формує цілі, які мають бути адаптовані до всіх її учасників. Податкова служба країни не лише має власний стратегічний план дій (який змінюється одночасно із змінами у державній фіскальній політиці та фіскальному просторі), але також врегульовує, балансує потреби решти стейкхолдерів процесу оподаткування, тому вона є найбільш

зацікавленою стороною. Держава є елементом, який дає поштовх всьому механізму урядової цифровізації [23].

Група наведених стейкхолдерів, допомагає створити кращі умови для розвитку податкової системи, та економіки країни в цілому. Кожен з перелічених зацікавлених сторін у розвитку даної системи цифровізаційних процесів має місце і доповнює один одного. Це допомагає сконцентрувати увагу з усіх сторін, та надати більш детальний аналіз певній проблемі, яка виникає у процесі застосування нових розробок податкових електронних сервісів, та обґрунтувати значущість даного впровадження для кожної ланки економіки та суспільства в цілому.

РОЗДІЛ 4. ВИРІШЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОГАЛИН У ВПРОВАДЖЕННІ ПОДАТКОВИХ ЕЛЕКТРОННИХ СЕРВІСІВ ЯК ОСНОВА ДЛЯ НОВИХ ІДЕЙ

Завдяки трансформаційним процесам, які тривають у сфері цифровізації, інформаційні технології (ІТ) можна використовувати як засіб, для того, аби зменшити об'єми документів та спростити процедури, прискорити надання послуг, а також мати змогу отримувати послуги у будь-який час з будь-якого місця, – словом, скоротити час на взаємодію з державою.

На сьогодні більшість платників є активними користувачами електронних сервісів ДПС та Електронного кабінету. Це широкі можливості реалізувати свої обов'язки та права у сфері оподаткування в режимі online. Подати звітність чи заяву, сплатити платежі, отримати довідку про відсутність заборгованості, листуватись з органом ДПС, зареєструватися платником ПДВ, внести зміни до своїх облікових даних, замовити облікову картку платника, отримати довідку про доходи чи витяг з реєстру, зареєструвати РРО чи програмний РРО – і все це можна зробити не виходячи з дому чи кабінету в будь-який зручний для платника час [24]. Станом на 01.01.2021 року було зареєстровано близько 654 тис. юридичних осіб, 566 тис. громадян, 1,3 млн. фізичних осіб – підприємців користувачів Електронного кабінету платника податків. В загальному приватна частина Електронного кабінету налічувала близько 2,3 млн. користувачів, що становить на 36% більше попереднього 2020 року.

«На сьогодні дедалі більше професій потребують набуття високого рівня цифрових компетентностей і володіння новітніми технологіями. Ця потреба також поглиблена наслідками пандемії коронавірусу, яка загострила проблему розвитку та опанування технологіями в системі державного управління задля забезпечення якісного виконання своїх функцій та швидкого опрацювання інформаційних даних», – зазначив Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет.

Як і в кожній країні та економіці, ІТ інструменти дедалі більше забезпечують державу засобами боротьби з потенційною внутрішньою та зовнішньою корупцією та іншими незаконними діями. Зокрема, ІТ платформи для управління ризиками впроваджуються для виявлення підозрілих транзакцій та діяльності у сфері управління фінансами.

Міністерство цифрової трансформації у співпраці з Державною податковою службою за 2 роки створили та успішно реалізували низку революційних проєктів. Результатом спільної роботи стало створення нових можливостей для платників податків. Лише за 3 місяці з моменту запровадження 7 найзатребуваніших податкових послуг на порталі «Дія», який забезпечує прозорість, простоту, зручність надання державних послуг громадянам та бізнесу онлайн, ДПС обробила понад 20 млн запитів, 220 тисяч запитів щодня.

На сьогоднішній день, особлива увага Міністерства цифрової трансформації приділяється розвитку нових можливостей застосування Дія. Вони створюються як для громадян, так і для платників податків. Вже цієї весни за підтримки програми EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та реалізується Фондом Східна Європа та Innovabridge будуть представлені нові ІТ – продукти, які будуть стосуватися виключно податкових органів. Суть цих впроваджень заключається в тому, щоб надати можливість платникам податків в своєму смартфоні за один клік подати декларацію, сплатити податки до бюджету, отримати довідку про доходи, переглянути дані платника та його розрахунки з бюджетом. Процеси заповнення декларацій в Дії максимально автоматизовано. Система предзаповнюватиме за користувача всі поля таким чином, що йому треба буде відповісти лише на 4 запитання. До прикладу, сьогоднішня декларація — це 2 сторінки з більш ніж 30 полями [25]. Також через Дію українці отримуватимуть сповіщення про граничні строки оплати, наявність податкових зобов'язань або заборгованості. Це допоможе уникнути штрафів та зекономить кошти підприємців.

З приводу проектів, якими вже користуються громадяни, то можна сказати, що вони є досить успішними, сприяють швидкому та лаконічному отриманню інформації та спрощують роботу як органів державної влади, так і громадянам нашої держави. Кожен електронний сервіс, як внутрішній (всередині певного органу державної влади), так і зовнішній (який використовується суто населенням) дає можливість виявити необхідність оцифрування інших функцій [26].

На сьогоднішній день ДПС приймає та обробляє 200 документів у секунду, всі процеси повністю шифруються за допомогою програмних ключів. Лише за 10 місяців минулого 2021 року кількість оброблених документів, які надходили до податкових органів зросла майже на 87 млн. порівняно з відповідним періодом 2020 року. З приводу надання адміністративних послуг, де ДПС є лідером серед інших державних установ, то наразі їх кількість становить 126, в той час як кількість відвідувачів Центрів обслуговування платників (ЦОП) податків скорочується з кожним роком, що свідчить про те, що все більше платників податків стають користувачами електронних сервісів [27].

Найбільш традиційною вигодою, що зазвичай очікується від будь-якого розвитку ІТ, є підвищення ефективності процесів. Ця ефективність повинна стосуватись не тільки процесів на внутрішньому рівні країни, але й у глобальному розумінні. Досить популярною є глобальна екосистема УДФ, для виконання міжнародних зобов'язань.

На основі проектів, які вже активно використовуються платниками податків, цілі даного дослідження представлені наступними аспектами:

- 1) використання ЦНАП для просування е-послуг;
- 2) підготувати працівників державної служби до освоєння нових проектів, які будуть запропоновані;
- 3) використання можливостей проекту Дія.City в практичному розумінні;
- 4) електронні новації не повинні мати прогалини, а мають бути повністю захищені від кіберзлочинності (застереження є вагомим, адже системи

переробляють та опрацьовують дуже велику кількість персональних даних платників податків);

5) створення податкових програмних застосунків, для спрощення процедури автоматизації електронних сервісів в даний час, і в будь-якому місці.

Звичайно що наведені цілі не одномоментна подія, яка виконується за декілька місяців це процес, який може затягнутися надовго і вбачає в цьому ретельне та чітке їх впровадження, адже сфера управління державними фінансами є складною та багатогранною.

Однак ефективність реформи для України залежатиме від того, чи будуть активно розвиватися надалі вектори змін, які зараз ми підтримуємо спільно, чи це зависне в такій формі і не матиме подальшого розвитку. Будь-які впровадження мають на меті ефективність та простоту, тому це є пріоритетом як для платників податків, так і для органів податкової служби. Прогалини, які є на даний час у податковій системі України викликані невідшліфованим законодавчим підґрунтям, яке повинно однозначно та чітко формулювати правильні та неправильні кроки, які платник податків повинен розгледіти в простому тексті певного пункту будь-якого Закону. Значущість цифровізаційних процесів є контрольним впровадженням для покращення становища України, як на внутрішньому полі, так і на зовнішній арені.

РОЗДІЛ 5. ІТ – КОМПАНІЇ ЯК ІНДИКАТОРИ УСПІШНОСТІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ

На даний час, трансформація податкових органів кожної країни світу спрямована на електронне середовище обміну даними, яке на меті залучення як найбільшої кількості інвесторів.

Для економіки України, досить потужною розробкою є Дія.City, яка є унікальним як правовим, так і податковим простором для ІТ-компаній. Кожен впроваджений проект дає можливість платнику податків спростити сплату податків до державного бюджету, а органам податкової служби не марнувати час на перекладання паперів. Автоматизовані канали зв'язку з платниками податків дають більше ефективності співпраці і менш обтяжливі обставини [28].

Світовий досвід у вирішенні даного питання має великий прогрес, і тому перехід українського суспільства до повноцінного цифровізованого середовища має на меті спрощення отримання всього пакету послуг як державних, так і комерційних у пришвидшеному темпі та на регламентованому законодавством рівні. «Зусилля податкових адміністрацій перевести більше своїх процесів в Інтернет не тільки покращили надання послуг, зменшили навантаження та покращили дотримання законодавства, але й зробили нас більш стійкими», – сказав Боб Гамільтон, Голова Форуму ОЕСР з питань податкового адміністрування та Уповноважений Агентства доходів Канади. «Коли я сам керував податковою адміністрацією, відразу стало зрозуміло, що надання цифрових послуг значною мірою допоможе нам у відповідь на пандемію COVID-19. Наша цифрова готовність дозволила нам швидко взяти на себе нові ролі, щоб допомогти в наданні ширшої державної підтримки, і гарантувала, що ми зможемо продовжувати надавати ефективні послуги платникам податків під час соціального дистанціювання та віддаленої роботи» [29].

Згідно зі звітом, електронне подання податкових декларацій та електронний переказ платежів стають нормою: у 2019 році понад 9 із 10 платників податків

подають свої декларації в електронному вигляді. Для осіб, які подають декларації з податку на доходи фізичних осіб, цей показник перевищив 80%. «З понад 1,1 мільярда контактів через онлайн-акаунти платників податків у 2019 році ми можемо чітко бачити вплив, який зростаюче електронне адміністрування податків має на ефективність і результативність податкових адміністрацій у всьому світі та їх взаємодію з платниками податків», – сказав Паскаль Сент-Аманс. , директор Центру податкової політики та адміністрування ОЕСР.

Звіт також показує, що податкові органи все частіше використовують великі та інтегровані набори даних, причому понад 80% використовують аналітичні інструменти та методи для покращення управління ризиками та сприяння розробленню відповідності. Штучний інтелект і машинне навчання все більше підтримують процеси та послуги податкового адміністрування, причому близько 75% податкових адміністрацій повідомляють про використання передових методів для використання даних у спосіб, який звільняє ресурси податкового адміністрування для розгортання в інших сферах.

Tax Administration 2021, дев'яте видання серії, надає міжнародні порівняльні дані про аспекти податкових систем та їх адміністрування, а також містить різноманітні приклади, щоб висвітлити останні інновації та передову практику. Він спрямований на те, щоб допомогти адміністраціям, урядам, платникам податків та іншим зацікавленим сторонам визначити, як і де можна покращити ефективність і результативність податкового адміністрування [30].

Всі вище наведені проекти вже зацікавили багато іноземних ІТ-компаній, які готові стати подальшим важелем вдосконалення цифровізації в Україні. Це говорить про те, що дані розробки мають місце на міжнародному ринку і подальше їхнє розповсюдження дасть поштовх до набуття високого рівня розвитку в даній галузі. Кожен проект націлений на оптимізацію всіх процесів, які допоможуть користувачеві повністю вникнути в світ електронного урядування податкових органів та економіки в цілому.

Досвід найбільш розвинених у сфері діджиталізації соціогосподарських процесів країн світу свідчить, що цифрова економіка неісздатна без цифровізації одночасно суспільства, бізнесу й уряду, тому її розвиток полягає у пришвидшенні процесів проникнення цифрових відносин на всіх рівнях – від державних до особистих [31].

Для забезпечення позитивного впровадження наведених цілей, необхідне визначення індикаторів успішного функціонування цих нововведень. Тому для фіскальної, фінансової, аналітичної та політичної ефективності, цілі наведені вище будуть успішно впроваджені за наступних показників:

1) Використовувати ЦНАП для просування та розвитку е-послуг шляхом:

- застосування API (Application Programming Interface – Додаток Інтерфейс програмування) для інтеграції інформаційних систем ЦНАП (Центр надання адміністративних послуг) з ІТ-інструментарієм е-послуг, виконання адміністраторами ЦНАП функції «цифрового посередника»;
- поширення в ЦНАП комп'ютеризованих місць самообслуговування відвідувачами;
- використання ЦНАП як одного з місць для навчання цифровій грамотності та цифровим навичкам;
- отримання через ЦНАП засобів е-ідентифікації.

2) впровадження технології блокчейн (Blockchain) для податкового адміністрування, яка полягає в наступному:

- зниження рівня шахрайства і корупції через фіксацію будь-яких відносин платників податків на основі відстеження всіх референтних маніпуляцій, які полягають у вилученні даних та залученні третіх осіб при здійсненні ділових угод;
- зниження вартості забезпечення відповідності правилам оподаткування, на основі записів в протоколі блокчейну за допомогою смарт-контрактів (договір між декількома сторонами, стосовно зміни або припинення юридичних прав та

обов'язків), які дозволяють автоматично проводити транзакції, які будуть прозорими та оформлені відповідно закону [32].

3) внесення до відповідних статей Податкового кодексу пунктів про податкове регулювання електронної комерції, які направлені на визначення об'єктів оподаткування загалом та об'єктів для стягнення ПДВ зокрема:

- унормування алгоритмів інтернет-комерції;
- визначення форм контролю за інтернет – простором;
- усунення збитків таких масштабів, коли уряди не зможуть задовольняти потреби своїх громадян в отриманні соціальних послуг.

ІТ - індустрія, як вітчизняна, так і міжнародна є основою для реалізації будь-яких проектів, які пропонуються Міністерством цифрової трансформації та Державною податковою службою, тому залучення аутсорсингових компаній має на меті перш за все, створення сприятливих умов для їх функціонування в даному середовищі. Активне формування глобального цифрового простору податкового адміністрування, інтегрує цифрову інфраструктуру і цифровізацію процесів оподаткування, інформаційну взаємодію, інформаційні ресурси та податкові дані, використовуючи єдність підходів і норм податкового регулювання, механізмів організації та управління.

Враховуючи те, що цифрова трансформація податкового адміністрування не змінює принципово його сутності та елементів, а стосується процесуальних питань, тому потенційні можливості цифрових технологій як технологічних інструментів організації податкових відносин, а також прогнозування і планування податкових надходжень, здійснення податкового контролю і комплаєнсу, адміністрування податкового боргу, податкового консалтингу є пріоритетом у впровадженні цифрових технологій.

РОЗДІЛ 6. ЗАРУБІЖНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЯК ОСНОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОДАТКОВИХ СЕРВІСІВ В УКРАЇНІ

«Цифровізація» повинна забезпечувати кожному громадянину рівні можливості доступу до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Реалізація цього принципу можлива за наявності консолідаційних зусиль політиків, органів державної влади, бізнесу, громадськості. Усунення бар'єрів — основний фактор розширення доступу до глобального інформаційного середовища та знань. Цифровим бар'єром колись вважалося відсутність доступу до Інтернету і апаратних засобів, таких як комп'ютери, телефони і мобільні пристрої. Технологічний прогрес і доступність, наприклад, мобільних телефонів виправили цю ситуацію. Але з'явилися нові цифрові бар'єри, такі як швидкість і якість цих пристроїв, а також цифрова грамотність або вміння їх використовувати. Отже, замість одного цифрового бар'єру утворилося безліч. Це не тільки глобальна проблема, але і локальна, пов'язана з певними обставинами, якщо говорити про доступність ресурсів, пропускну спроможність і навички.

Цифрові технології в Україні повинні бути доступними як з точки зору організаційно-технічного доступу до відповідних цифрових інфраструктур, так і з фінансово-економічної точки зору, тобто через створення умов та стимулів, які будуть заохочувати бізнес до цифровізації. Результатом такої діяльності стане модернізація економіки, її оздоровлення та конкурентоспроможність [34].

Впровадження податковими органами сучасних інструментів інформаційних технологій у цифровому середовищі дозволяє мінімізувати ризики недотримання платниками податків податкового законодавства, максимально підвищити ефективність податкового управління та досягти 100% податкових вимог [35].

Міжнародна мережа PricewaterhouseCoopers оприлюднила такі глобальні прогнози майбутнього розвитку глобальної податкової функції [36].

1) Нормативно-правове середовище в світі:

- міжнародні вимоги до податкової звітності (такі як міжурядова звітність) будуть зростати в геометричній прогресії, зі збільшенням впливу на податкові функції та відповідні бюджетні асигнування в межах функцій;

- регулятори вимагатимуть прозорості в міжнародному оподаткуванні, акцентуючи увагу на чіткій та продуманій інформаційній взаємодії із зацікавленими державними органами щодо внеску компанії у розвиток місцевих громад, у яких вона працює;

- обмін інформацією між податковими юрисдикціями стане звичним явищем, тому податківці зможуть збирати дані та проводити податкові перевірки, які стосуються кількох регіонів.

2) Роль оподаткування в управлінні ризиками та корпоративному управлінні:

- посилення контролю зацікавлених сторін та підвищення репутаційних ризиків змусять компанії постійно оцінювати свої податкові рішення;

- під час вирішення зростаючих податкових розбіжностей, які виникають внаслідок впровадження заходів щодо прозорості бізнесу, стратегічне значення матиме підготовка звітів та облік господарських операцій (у тому числі внутрішньогрупових) відповідно до вимог конкретних юрисдикцій [15].

3) Потік даних у податковій функції:

- більшість податкових функцій отримають всю інформацію у форматі «готова для використання» від фінансової системи підприємства або спеціального центру, де зосереджена податкова інформація;

- використання спеціального податкового дата-центру стане популярним трендом. Їх розроблятимуть за рахунок внутрішніх ресурсів, вони зможуть купувати ліцензії у зовнішніх постачальників, а організації також зможуть отримати до них доступ через бухгалтерські та консалтингові організації в рамках передачі функціональних частин на аутсорсинг;

- податкова служба приділятиме пильну увагу безпеці даних, що передбачає ризик ненавмисного розголошення конфіденційної інформації або передачі такої інформації громадськості;

- все більше компаній використовуватимуть корпоративні фінансові системи для розрахунків податків (наприклад, облік податку на прибуток та непрямого податку), замінюючи тим самим рішення на основі Excel та/або інших традиційних рішень податкових технологій;

- більшість податкових функцій покладатимуться на професійні інструменти аналізу IT-даних для спрощення рішень у таких областях, як визначення ризиків і можливостей, прогнозування, сценарії планування та надання загальної підтримки бізнесу [37].

В Україні надається майже повна е-ідентифікація населення, але слабкість податкових органів не дозволяє використовувати цю перевагу для розширення фіскального простору. Виходячи з огляду зарубіжного досвіду податкової діджиталізації, пропонуються наступні перспективні розробки у напрямку подальшої оцифровки української податкової системи, які спрямовані на забезпечення розвитку динамічної та сталої цифрової економіки шляхом використання наскрізних технологій:

- 1) Створення повністю верифікованої блокчейн-платформи для обліку платників податків (згодом замінити існуючу базу даних та розширити перелік суб'єктів реєстрації платників податків у категоріях юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб). Сучасна платформа блокчейн розглядається в науковій літературі як надійне технічне рішення для оптимізації надання державних послуг. Перевага цієї технології полягає в тому, що вона має надзвичайно високу безпеку та надійність даних під час їх перевірки та передачі даних. Для захисту інформації платників податків, розподілені реєстри є концептуально новим рішенням, у тому числі тому, що вони не забезпечують єдиного сховища для всієї інформації [38].

Без одночасного існування ключа шифрування і знання компонування блоку реєстру зловмисник отримає лише деякі зашифровані масиви даних, які неможливо використовувати в практичному сенсі [39].

2) Розроблення платформи дистанційного податкового контролю в діяльності податкових органів. Перехід від податкового контролю до податкового моніторингу є важливим результатом розвитку системи збору та управління податками. Використання наскрізних цифрових технологій у цій сфері ще не увійшло в стадію контролю і важливою його особливістю є не тільки автоматизація збору та обробки даних, а й прийняття рішень за її результатами.

3) Запровадження комплексного цифрового управління людськими ресурсами в податкових органах. Прискорення роботи над проектом цифрової поштової кімнати, що дозволяє конвертувати паперові записи в цифрові зображення, витягувати дані із зображень, зберігати інформацію та повідомляти відповідні податкові органи [40].

4) Застосування технології VR/AR у безпосередній взаємодії (комунікації) між податковими органами та платниками податків (громадянами та представниками організацій). Подальша оцифровка податкових служб ДПС України обмежена відсутністю цифрових можливостей одержувачів послуг, низьким рівнем проникнення цифрових сервісних інструментів у певні райони країни, страхом та іншими причинами. Шляхом інтеграції платформи були запропоновані рішення деяких із цих проблем, що дозволять замінити справжніх консультантів серед податківців на віртуальних, щоб допомогти навчити користувача базовим знанням віддаленого доступу до них.

Відповідно до означених векторів фіскально – просторових трансформацій формується комплекс новітніх цифрових податкових інструментів, тобто спеціальних засобів та заходів, за допомогою яких досягаються поставлені цілі. Такими інструментами, в свою чергу, є: «попередні» податкові декларації, створення веб-сайтів (порталів) для подання електронної звітності, автоматизація

та аналіз даних, електронна накладна, електронне адміністрування окремого податку, автоматичні підказки(нагадування).

Для нейтралізації ризиків, зниження витрат, збільшення податкового мультиплікатора та мультиплікаційного ефекту української податкової діджиталізації важливо створювати прогностні моделі, розробляти необхідні інструменти та вчасно реагувати на існуючі зміни в бізнес-процесах.

Державна податкова служба застосовуватиме найкращі світові практики для діджиталізації власних сервісів та процесів адміністрування. «На сьогодні вже є буденністю робота Електронного кабінету, через приватну частину якого 2 млн. користувачів здійснюють спілкування та отримують послуги від податкової служби. Найбільш активні користувачі, у тому числі фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи користуються електронними послугами і не відвідують податкову», - зазначив Сергій Верланов. Загалом, щомісяця Електронним кабінетом користуються в середньому 5 млн платників податків. Тому для податкової служби дуже важливим є постійне вдосконалення існуючих сервісів та запровадження нових, які відповідатимуть потребам і вимогам платників податків [47].

«Запроваджений в Електронному кабінеті сервіс «Пошук фіскального чека» надав доступ до бази фіскальних чеків кожному громадянину та викликав значний інтерес в суспільстві. Він фактично став одним з вагомих кроків, який сприяв запровадженню змін у законодавстві щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій та використання програмних РРО. А це безумовно підвищить прозорість у сфері готівкових розрахунків, створить рівне конкурентне середовище»

РОЗДІЛ 7. ПЕРСПЕКТИВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

На сьогодні основним ключовим суб'єктом прийняття рішень у сфері електронного врядування є Міністерство цифрової трансформації, яке утворилося внаслідок ліквідації Державного агентства з питань електронного урядування України після прийняття Постанови КМУ від 02 вересня 2019 р. № 829 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» [41].

За останні 10 років трансформаційні процеси набирали все більших обертів, тому що вартість цифрових технологій різко впала, а потужні інструменти для розробки програм стали зручнішими для користувача. Одним із ефективних прикладів зниження вартості на ринку інформаційних технологій стало хмарне сховище, яке на даний момент знизилось у вартості більш ніж на 50% порівняно з попередніми роками. Поширення великих масивів даних є важливим фактором переходу, оскільки вони дозволяють легко перевіряти ще раз інформацію, що покращує дотримання платниками податкових вимог.

Якщо брати до уваги проведення платежів через мобільні постачальники, електронні касові апарати, онлайн-ринки та інші цифрові джерела, то їх використання майже потроїться в період з 2022 до 2025 року. Цифрова трансформація також зумовлена швидким зростанням електронної комерції, яка, за прогнозами, збільшиться на 24% з 2021 по 2025 рік, що зробить її дедалі важливішою частиною податкової бази. Зростання використання безготівкових платежів через мобільні телефони та інші пристрої також сприяє змінам. Такі платежі можуть бути легко перевірені податковими органами та часто залишають цифровий слід, який можна перевірити.

Цифровізація полегшує життя владі, полегшуючи адміністративне навантаження, що дає чиновникам більше часу, щоб зосередитись на більш важливій діяльності. Але це також дозволяє владі спростити процедури та знизити навантаження на платників податків. Дослідження показують, що, наприклад, у

Південній Кореї цифровізація знизилла витрати на дотримання податкових вимог на 19% у період з 2011 по 2016 рік [42].

Справжня діджиталізація, на наш погляд, за своєю природою є революційною трансформацією, створюючи для держави можливість здійснювати оподаткування та дистанційний аудит. Однак на ринках кінцевих програмних продуктів великих українських виробників немає, в основному йдеться про надання сорсингових та аутсорсингових послуг на замовлення закордонних споживачів. Хоча зарплати українських фахівців у галузі ІКТ доволі конкурентні, але нагальними залишаються на сьогодні питання недостатньо розвинених внутрішнього ринку ІТ-послуг, бізнес-клімату, безпеки, інституціональної та соціальної інфраструктур. До того ж, для максимального використання потенціалу цифрових технологій потрібні нові фахівців, що володіють сучасними знаннями, цифровими навичками, здатні до самонавчання, вирішення складних завдань у змінюваному середовищі. Слабким місцем є організація взаємодії державних структур з громадянами, нагромаджена роками відсутність взаєморозуміння і довіри між ними. Саме над цим і треба працювати чинній владі, оскільки іншої альтернативи сучасному розвитку ефективного, якісного державного управління, зокрема зрозумілого й прозорого податкового регулювання в епоху інформаційного суспільства, немає [31].

Саме зміна структури довіри і взаємовідносин між платниками податків та державою, інверсія податкових потоків є фундаментальною новацією у податкових системах світу ХХІ століття. Закономірно, що діджиталізація провокує певні зміни в довірі громадськості до податкової системи. У традиційній податковій моделі дотримання податкового законодавства податкова адміністрація працювала, приймаючи декларації, заповнені платниками податків, та здійснюючи їхній аудит на основі інформації, зібраної зі сторонніх джерел (наприклад, роботодавців чи контрагентів).

Діджитал-епоха запропонувала нову податкову процедуру, так звану «попередню» або «первісну декларацію» (від англ. «pre-population»). Але для того,

аби подати цю декларацію в найпростішому для платника способі, тобто через смартфон, потрібно запровадження в дію застосунку, який би мав такий же самий вигляд як, наприклад Приват 24, Дія та ін. [43].

Деякі групи платників податків, для прикладу неприбуткові організації, які мають особливий статус та стоять на обліку у реєстрі неприбуткових організацій не мають змоги самостійно перевіряти свій статус, оскільки повинні звертатись до податкових органів, чому не зробити відкритою цю частину? Покращенню цьому можуть сприяти теж відкриті дані, які могли б бути зосереджені в мобільному застосунку окремою частиною Електронного кабінету платника податків.

Юридичні – особи платники податків, які мають проблеми з поданням декларацій через Електронний кабінет, потім зіштовхуються з проблемами нарахування штрафних санкцій, які виписуються співробітниками податкових органів, виходячи з дати подання декларації. Програмні продукти, які дають збій в одній частині, поступово переходять і в іншу, тому що, все взаємопов'язане і доповнює одне одного.

Подання звітності для платників податків, є дуже затяжним процесом, не в розрізі складного заповнення, а в пункті безперервного функціонування.

Наведені вище перспективні підходи для покращення роботи як податкових сервісів, так і ступеня захищеності інформації кожного платника податків мають досить високий вплив на функціонування державних органів в частині контролю за частими кібератаками. На сьогодні це дуже актуальна проблема, яку органи державної влади намагаються вирішити довгий час. Впровадження блокчейн-системи надасть Міністерству цифрової трансформації здійснювати одноетапне спостереження за роботою податкових сервісів, яке буде мінімізувати людський фактор. Система самостійно буде підбирати методи вирішення для того, аби належним чином захистити інформацію, яка знаходиться на серверах. Відомо, що цифрові методи значно дешевші для урядів, ніж інші аналогові або частково аналогові методи: одна австралійська оцінка показала, що на кожного австралійця

доларів, витрачених на надання цифрових послуг, обробка тієї самої послуги коштуватиме 16 австралійських доларів телефоном, 32 австралійських доларів для вирішення поштою та 42 австралійських доларів особисто. З іншого боку рівняння ефективності, цифровізація може допомогти зменшити ухилення від сплати податків, надаючи додаткові інструменти для аналізу податкові дані та виявлення упущень [44].

Щодо впливу на участь податкових агентів у ході впровадження даних методів, то звичайно, що вона знизиться, але це буде не суттєве зменшення, адже бізнес потребує в своєму функціонуванні третіх осіб, які формували б інформацію для того, аби системи податкових органів збирали необхідні дані для подальшого їх аналізу. Кожна софтверна компанія буде користуватися попитом на ринку не залежно від того, які трансформаційні процеси в сфері цифровізації будуть відбуватися, адже програмні продукти будуть з часом оновлюватись та вдосконалюватись, і це все потребує додаткового підкріплення, яке не може забезпечити держава.

За результатами узагальненого SWOT-аналізу електронних сервісів податкової служби в умовах діджитал – трансформації було зроблено наступні закономірності (табл. 7.1)

Таблиця 7.1

SWOT-аналіз електронних сервісів податкової служби (офісу) в умовах діджитал-трансформації [21]

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
– професійні навички персоналу податкової служби з обробки інформації та роботи з цифровими засобами телекомунікації;	– проблеми захищеності даних – дефіцит інформації та регуляторної бази у сфері телекомунікацій;

– безкоштовна інформація, легко доступні послуги зв'язку; – упорядкованість та захищеність даних; – тісний взаємозв'язок та координація з іншими урядовими структурами та установами.	– недорозвинена телекомунікаційна інфраструктура в сільській та гірській місцевості; – недостатня частка користувачів електронних послуг; – повільний розвиток електронного уряду та електронного бізнесу; – відсутність публічної презентації та обізнаності громадян-платників податків.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
– спрощення податкових процедур та зменшення витрат платників податків; – зниження вартості обладнання та програмного забезпечення; – покращення системи управління податковими ризиками; – скорочення адміністративних витрат та вдосконалення послуг для платників податків; – розробка Інтернет-сайтів; – швидке зростання ІТ-сектору; – використання електронного цифрового підпису (ЕЦП); – експорт інформації та телекомунікаційних послуг;	– недостатність бюджетних коштів на модернізацію та діджиталізацію податкової служби; – обмеження прав, незручності для платників податків в сільській та гірській місцевості; – недостатня кількість працівників податкового офісу; – відсутність системи заохочень для працівників ; – залежність від зовнішніх партнерів у вдосконаленні основних бізнес-процесів – можливість несанкціонованого витоку конфіденційної інформації про платника податків за межі податкової служби – ризики втрати чи пошкодження даних

– залучення іноземних інвестицій за рахунок спрощення оподаткування; – широке застосування інформації та телекомунікації у бізнесовому та публічному секторах; – освіта та мотивація користувачів електронних послуг та сервісів.	
---	--

Цифровізація переформатовує процеси оподаткування шляхом інверсії податкових потоків, послаблює інформаційні обмеження в оподаткуванні через оновлені процедури і технології для виявлення справжніх економічних результатів діяльності платників податків. Водночас не можна ігнорувати або недооцінювати явище цифрового виключення.

Діджиталізація полегшує роботу фіскальних служб у систематизації наявної інформації в різних підрозділах податкової системи, а отже, кращому виявленні уникнень та ухилень від оподаткування. При впровадженні діджиталізації податкового адміністрування, варто відзначити можливий позитивний вплив цифровізації на ефективність здійснення податкового контролю.

Зокрема зміна формату взаємодії між податковим органом та платниками податків, підвищення прозорості та доступності податкових послуг, що здійснюється у вигляді клієнтського сервісу, змінює фокус податкового контролю з діяльності спрямованої на виявлення вчинених порушень на міри з їх попередження, що в свою чергу сприяє підвищенню рівня довіри та податкової свідомості суб'єктів оподаткування.

РОЗДІЛ 8. ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЙНИХ НОВОВВЕДЕНЬ В ПОДАТКОВІЙ СФЕРІ

Ефективність кожного програмного продукту обґрунтовується позитивним практичним використанням. Для того, аби кожен запропонований підхід мав місце для впровадження, звичайно потрібно мати приблизний аналіз компромісів та викликів, з якими ми можемо стикнутися.

Оскільки, податкова сфера, в цифровізаційному середовищі має хиткий характер, критеріїв може бути дуже багато, але виходячи з даних, які були наведені в даній роботі, можна сказати, що процеси електронного спрямування для платників податків, повинні в першу чергу мати на меті, простоту, тобто щоб все було лаконічно, без складного навчання, освоєння нових знань, тому що зацікавлений платник у швидкості подачі тієї самої звітності, без помилок, швидкого зберігання, одномоментного входу в кабінет та своєчасного відправлення податковим органам є зацікавленою стороною.

Тому основними критичними точками, які можуть виникнути можуть стати:

- операційні ризики, пов'язані з людськими ресурсами.
(тобто, більшість населення потрібно буде навчати працювати з системами блокчейн, і це буде стосуватися не тільки податкових органів, а й платників);
- випуск мобільних застосунків, повинний мати дуже міцну систему захисту, від виникнення викриття і витоку інформації;
- оформлення додаткових інструментів для платників, може спровокувати ненавмисне користування забороненими функціями;
- недостатнє фінансування програмних продуктів з боку держави;
- інтернет покриття, яке наразі не має 100% розміщення по всіх регіонах та сільській місцевості країни;
- отримання застарілої інформації в мобільних застосунках спровокує помилково подану звітність платниками різних видів податків.

Звичайно, лише за рахунок амбіцій та технологій неможливо досягти цілей цифровізації, адже є інші суттєві аспекти в роботі податкових органів. Крім того, не слід забувати за чисельну категорію платників податків, які не мають надійного доступу до Інтернету або й взагалі функціонують поза ним на віддалених територіях. Такий бар'єр у впровадженні цифрового інструментарію називають цифровим виключенням, відчуженням або ексклюзією. [43]

Згідно даних міжнародного рейтингового оцінювання «Сплата податків 2020» («Paying taxes 2020») [46], який щорічно розробляє аудиторська компанія PricewaterhouseCoopers разом з групою Світового банку, в Україні платники податків витрачають 328 годин на адміністрування податкових платежів, що на 40 % більше порівняно зі середньосвітовим показником.

Якщо брати для прикладу, то Естонія є взірцем швидкого розвитку цифровізації, оскільки середній час заповнення електронної податкової декларації про доходи громадянина становить близько 5 хвилин [42]. Спеціально сформована діджитал-платформа X-Road, яка об'єднує усі публічні цифрові сервіси для особи та пов'язує окремі аспекти «цифрової особи» в єдине ціле є доволі ефективною.

Діджитал-трансформація оподаткування та податкових процедур є непростим та затратним завданням для національних податкових офісів, тому має як переваги, так і недоліки, але загалом застосування інформаційного ресурсу при вдосконаленні податкових систем внаслідок діджиталізації зможе в такий спосіб полегшити компроміс ефективності, тобто справедливості оподаткування.

Оскільки темпи розвитку цифрових технологій кожної країни в податковій сфері охоплюють різні часові проміжки, то юридичним особам – платникам податків, в першу чергу потрібно сформулювати чітке уявлення про вимоги цифрового оподаткування на тих ринках, де вони задіяні. Цей крок полегшить процес виконання вимог, які надійдуть до них. Окрім того, кожна компанія повинна мати змогу відповісти самим собі на запитання, чи здатні їхні податкові підрозділи виконувати зобов'язання щодо збору цифрових даних. Після цього вони повинні

розглянути можливості щодо використання аналітичних даних у режимі реального часу для цілей податкового планування та дотримання нормативних вимог, для оцінки та зниження ризиків, для більш ефективного врегулювання правових суперечок та інших проблем, що виникають.

Щодо охоплення онлайн послуг податковим важелем, то це є новий потужний імпульс у справі надання адміністративних послуг та регулювання електронного бізнесу та інтернет – комерції. Поштовхом до цього стало прийняття Кабінетом Міністрів України у лютому 2018 р. « Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки», яка, по суті, є дорожньою картою трансформації національного господарства, яка передбачає перехід від сировинного типу економіки зі споживчою моделлю поведінки до економіки знань з високотехнологічним виробництвом в інформаційному суспільстві через запровадження передових ІТ-технологій і комунікацій [45].

Виходячи з вищезазначеного, проаналізовано що цифрування державних платежів і податкових процедур не є простим завданням для фіскальних органів світової. Цифровізація стосується викликів, але також і можливостей. Воно може створювати новий вид ризиків. Цифровізація продуктів і послуг скорочує відстань між податковими органами і платників податків у фіскальному просторі.

ВИСНОВКИ

Цифрова трансформація в сфері податків спирається на результати автоматизації процесів оподаткування, які в подальшому мають на меті розбудову податкової системи.

Але в свою чергу, розвиток трансформаційних процесів податкового адміністрування є серйозним питанням, вирішення яких дозволяє отримати значні позитивні зрушення, використовуючи потенціал новітніх цифрових технологій і спираючись на накопичений власний досвід діючих податкових систем, вивчаючи провідну практику податкового адміністрування країн світу.

Для цього потрібно виконання наступних напрямів як:

- створення безпечної та унікальної системи ідентифікації платників податків;
- досягнення ефективного та стандартизованого управління даними максимізуючи відповідність та мінімізуючи навантаження;
- формування нових цифрових компетенцій.

За своєю економічною суттю, цифровізація фіскальної системи створює технологічне підґрунтя, яке дає можливість законодавчо закріпити складні системи в оподаткуванні. Для прикладу, сучасні податкові зобов'язання кожного громадянина країни виникають не лише в результаті одержання щорічних трудових доходів від одного податкового агента, але й від доходів, які були отримані в інших періодах, доходів подружжя, доходів від використання активів та спадщини, від підприємництва тощо [46, с. 88]. У той час, коли класичні податкові системи вимагають зростання вартості їхнього адміністрування і бюрократичних зусиль для забезпечення добровільності сплати податків, цифровізація податкових процесів і відносин підвищує фіскальну ефективність оподаткування і забезпечує належний рівень контролю зі сторони податкових органів, а також зменшує витрати платників на податкове адміністрування.

Підвищення якості податкового адміністрування, його діджиталізація також позитивно впливають на зацікавленість громадян у створенні власної справи, на

результати діяльності чинних малих і новостворених суб'єктів підприємництва, компенсуватиме розрив у продуктивності між малим і великим бізнесом, покращувати ефективність податкового контролю за рахунок автоматизованого аналізу звітних даних платника. Крім цього, інвестиції в подальше покращення якості адміністрування стимулюватиме збільшення податкових надходжень у бюджети різних рівнів, розвиток малого бізнесу та економічне зростання в країні в цілому [44].

Цифрова трансформації податкового адміністрування є проявом якісних радикальних змін його процесуальної сутності, які завдяки потенційним можливостям широкого спектру цифрових технологій створюють додаткові позитивні економічні і соціальні ефекти для розвитку державного управління, бізнес середовища та добробуту суспільства. Сьогодні можна вважати, що процеси сучасної цифрової трансформації податкового адміністрування розвиваються відповідно до двох глобальних трендів, які визначають його сутність як фундаментального переходу нормативно-правового середовища від зосередженого на прибутках до заснованого на даних.

Проблемним питанням в ході дослідження стало неактивна фаза серед платників використання Електронного кабінету для оформлення всіх податкових операцій, причиною цього стало недосконала форма даного сервісу, адже постійні збої та перенавантаження системи спричиняють проблеми в подальшому для платників податків, такі як: несвоєчасне подання декларацій, невчасне проходження оплати всіх податкових платежів, нарахування штрафних санкцій та ін., тому вдосконалення порталу «Електронний кабінет платника податків» має проводитись дуже ретельно, аби стати простим у використанні для платника податків. Складність всіх його елементів полягають у простих кроках, які в сукупності дещо погіршують роботу даного сервісу для платника, в якій втрачається багато часу для подання звітності, сплати податків, ведення безготівкових операцій та ін.

Недостатньо проаналізована база недоліків та прогалин у цифровізаційних впровадженнях кожної частини податкової системи, дає змогу входити в тіньові махінації як фізичних осіб, так і підприємств.

Кожен елемент податків, формує певне коло інформаційних протиріч, які є суттєвими, якщо на це дивитись у глобальному напрямку, та і у внутрішньому теж. Податкова система є головною у наповненні державного бюджету, тому кожна ланка має існувати не окремо, а в сукупності, доповнювати один одну і намагатися синхронно працювати, без негативних відбитків на економіці країни.

Таким чином, в Україні як країні, яка прагне розвинутої цифрової економіки, ІТ-технології, digital проекти, формування привабливого бізнес середовища, повинна стати одним із прогресивних мейнстрім-тенденцій з упровадження інноваційних виробництв, індустріальних парків, цифрових платформ, інтернет-бізнесу і стартапів в усі сфери життя й забезпечувати перехід економічної сфери діяльності з реального світу у світ віртуальний (online), створювати атмосферу відкритості до нових ідей у реалізації глобальних завдань цифрової трансформації економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kontseptsiiia rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky: zatv. rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 sichnia 2018 r. № 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018>.
2. Гавриленко Н.В., Грищенко О.В., Козіцька Н. О., Вплив цифрових трансформацій на зміст фіскального адміністрування. Економіка та суспільство 2022р. Випуск №41 URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-38>.
3. Каленіченко Н. Основним пріоритетом нашої роботи є цифровізація, легкість і простота. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nataliya-kalyenichenko-osnovnim-prioritetom-nashoyi-roboti-ye-cifrovizaciyalegkist-ta-prostota>.
4. Колісник А.С. Оподаткування в умовах цифровізації економіки до питання правового регулювання. 2021. с. 68-73.
5. Офіційний сайт: Державна податкова служба України URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/elektronnyi-servisi/elektronni-servisi-/>.
6. Синютка Н.Г. Трансформація оподаткування та податкових процедур в інформаційному суспільстві: теоретичний концепт / Н. Г. Синютка // Облік і фінанси. - 2019. - № 3. - С. 100-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_3_14.
7. Крушинська Цифровізація органів податкового адміністрування в контексті сучасних викликів і загроз. Фінанси, грошовий обіг та кредит. 2022. URL: <https://orcid.org/0000-0002-7998-4107>.
8. Харковський Б. В. Діджиталізація справляння податків: зарубіжний досвід та перспективи для України. Тернопіль. 2021. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44342/1/21>.
9. Про переваги «електронного кабінету» та звітності онлайн. (2021). Вилучено з <https://shostka-rada.gov.ua/pro-perevagy-elektronnogo-kabinetu-ta-zvitnosti-onlajn/>.

10. MARCELLO ESTEVAO Why tax administrations are embracing digital transformation. 2021. URL: <https://blogs.worldbank.org/voices/why-tax-administrations-are-embracing-digital-transformation>.
11. Український інститут майбутнього. Україна 2030е — країна з розвинутою цифровою економікою. 2018. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-2>.
12. InfoTAX доповнено новими сервісами. URL: <https://tax.gov.ua/mediatsentr/novini/456443.html>.
13. Головне управління ДПС у Львівській області. URL: <https://lv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/560638.html>.
14. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Державна податкова служба України 6 листопада 2020 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozpochav-robotu-elektronnij-servis-infotax>.
15. Мединська Т. В., Ногінова Н. М. Цифровізація органів податкового адміністрування в контексті сучасних викликів і загроз. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2022. № 24(52). С. 90–96.
16. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2016. № 6. С. 106–107.
17. Ідея «Дія Сіті» – під загрозою. 2021. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/ideya-diya-siti-pid-zagrozoju/>.
18. Гордійчук Д. В Україні запустили спецрежим для ІТ-галузі "Дія.City": перші резиденти. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/02/8/682179/>.
19. Міністерство цифрової трансформації України. 15 квітня 2021 року. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/verkhovna-rada-priynyala-v-pershomu-chitanni-proekt-zakonu-pro-diya-city>.
20. Українська правда. 05 червня 2022 року. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/15/688164/>.

21. Калєніченко Н. Наше бачення – онлайн доступна податкова служба. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/>.
22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
23. Nataliya Synyutka. Transformation of Taxation and Tax Procedures in the Information Society: Theoretical Concept. 2019. URL: <https://www.researchgate.net/publication/337214749>.
24. Головне управління ДПС у Львівській області. URL: <https://lv.tax.gov.ua/dlya-gromadskosti/vzaem-z-gromadskist/informatsiyni-materiali/print-475969.html>.
25. Податки в декілька кліків: на Дії з'являться нові послуги для бізнесу. URL: <https://diia.gov.ua/news/podatki-v-dekilka-klikiv-na-diyi-zyavlyatsya-novi-poslugi-dlya-biznesu>.
26. State Tax Service of Ukraine. URL: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/498197.html>.
27. Любченко О. Справедливість, прозорість, зручність: як удосконалити податкове регулювання в Україні. 2021. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/podatkovyi-problemi-zri-v-korin.html>.
28. Более 300 ИТ-компаний уже являются частью «Дии.Сити» – Министерство цифровой трансформации. Економ. 2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/850277.html>.
29. Інтеграція України у Єдиний цифровий ринок ЄС. Потенційні економічні переваги. Київ, 2020. URL: http://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/dig_ukraine_eu_15.12.2020-_WEB_3.pdf.
30. Tax administrations continue to accelerate their digital transformation. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/tax-administrations-continue-to-accelerate-their-digital-transformation.htm>.
31. Бодров В. Г. Податкове регулювання в умовах формування цифрової економіки в Україні. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268452981.pdf>.

32. Пантелеева Н. Цифрова трансформація податкового адміністрування. 2021. URL:<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://pathofscience.org/>.
33. ResponsiveandAccountablePublicGovernance: 2015 WORLD PUBLIC SECTOR REPORT : United Nations Publication. Department of Economicand Social Affairs. – NewYork, 2015. – 123 p.
34. Розгон О.В. Проблеми та перспективи цифровізації промисловості. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/05.04.19/05_04_2019-114-120.pdf.
35. Гончаренко Л. И., Малкова Ю. В., Адвокатова А. С. Актуальные проблемы налоговой системы в условиях цифровой экономики. Экономика. Налоги. Право. 2018. № 2. С. 166-172.
36. Загарій В. К., Ковальчук Т. Г., Синільник В. В. Пріоритетність розвитку цифрової економіки для України. Приазовський економічний вісник. 2019. № 2. С. 64–68.
37. Соколова Г. Б. Деякі аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2018. № 1. С. 92–96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2018_1_17.
38. Плікус І. Й. Цифрова економіка: ключові тренди в світі та перспективи для України. Молодий вчений. 2019. № 12. С. 470–476. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-101>
39. Налоговая функция как важнейший участник любой трансформации финансовой функции. URL: <https://www.pwc.ru/ru/assets/pdf/tax-function-financetransformation.pdf>.
40. Roy W Bahl and Richard M Bird. Tax Policy in Developing Countries: Looking Back – and Forward. National Tax Journal. 2008. № 61(2). P. 279-284.

41. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Постанова Кабінету міністрів України від 02 вересня 2019 р. № 829 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-optimizaciyi-sistem-829>.
42. Почему налоговые органы внедряют цифровую трансформацию. 2021. URL: <https://blogs.worldbank.org/voices/why-tax-administrations-are-embracing-digital-transformation>.
43. Digital Revolutions in Public Finance /editors: Sanjeev Gupta, Michael Keen, Alpa Shah, and Genevieve Verdier. International Monetary Fund. 2017. Washington, DC.
44. ЧУДАК О.М. Вплив цифровізації на адміністрування податків і зборів в Україні. Право та новації. 2022р. URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/843/653>
45. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/-ua/-npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-tasuspilstva>
46. Вінник О. М. Регулювання відносин у сфері цифрової економіки: проблеми термінології. Підприємництво, господарство, право. № 11. 2017. С. 163–166.
47. Сайт Податкова інформує від 25.11.2019. URL: <http://www.nikopol-mrada.dp.gov.ua/news/podatкова-informuye-2-1221-3212>.

Додатки

Додаток А [2]

Хронологія впровадження цифрових трансформацій в діяльність податкових органів в Україні

Роки	Етапи цифровізації Державної фіскальної служби в Україні
22.05.2003 р.	Запроваджено електронний цифровий підпис (ЕЦП).
13.07.2004 р.	Затверджено «Порядок акредитації центру сертифікації ключів».
28.10.2004 р.	Запроваджено типовий порядок здійснення електронного документообігу державними органами.
04.04.2011 р.	Запроваджено сервіс «Митна статистика».
2012 р.	Запроваджено модуль «Кіоск» програми «Інспектор-2006».
Січень 2012 р.	Запроваджено інтерактивний сервіс «Пульс» - інструмент двостороннього взаємозв'язку з громадянами та суб'єктами господарювання, який дає можливість запобігати правопорушенням з боку працівників ДФС.
30.12.2013 р.	Запроваджено «Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс».
Березень 2014 р.	Розпочав роботу електронний сервіс «Реєстр страхувальників».
2015 р.	Запрацювало «Єдине вікно подання електронної звітності».
2015 р.	Запроваджено сервіс «Адреси масової реєстрації».
2016 р.	Запроваджено «Декларування online».
Квітень 2017 р.	Запроваджено систему автоматизованого моніторингу відповідності податкових накладних/розрахунків коригування критеріям оцінки ступеня ризиків.

01.01.2018 р.	Запроваджено ІТС «Електронний кабінет». Створено комплексну систему захисту інформації з підтвердженої відповідністю.
Червень 2020 р.	Запрацювали комунікаційні податкові платформи, серед яких: ІТС «Податковий блок», ІТС «Управління документами», ІТС «Офіційний веб-портал», ІТС «Єдине вікно подання електронної звітності», ІТС «Фінанси і персонал», ІТС «Державний реєстр фізичних осіб – платників податків».
1.08 – 1.09.2020 р.	Запровадження програмних РРО.
Червень – серпень 2020 р.	ЕАТСА, міжнародний обмін даними, США.
1.09.2020 р.	Запроваджено спрощений механізм обміну електронними документами між суб'єктами електронного документообігу та контролюючими органами.
21.10.2020 р.	Запроваджено автоматизовану процедуру «Анулювання реєстрації платників ПДВ».
2021 р.	Цифровізація документообігу у ІТС « Система управління документами».
2021 р.	Впровадження Е-ДПС (Е-сервіси): Е-ПДВ, Е-субсидія, Е-малятко, Е-кабінет, Е-прозора, ПРРО.
	Створено єдиний рахунок обліку платників і платежів, який охоплював 27 областей, 136 регіонів, 1045 ОТГ.

ДОДАТОК Б [8]

Переваги та недоліки електронних сервісів для подання податкової звітності.

Програмне забезпечення	Переваги	Недоліки
Taxer	Зручний сервіс для ведення великої кількості фізичних осіб-підприємців (ФОП), висока швидкість роботи, є нагадування про сплату податків.	Сервер підходить лише ФОП, які не використовують найману працю, мінімальна кількість довідників, не має можливості подати звіт в управління статистики.
M.E.doc IS	Повноцінно реалізована функція забезпечення документообігу, реєстрація та обмін ПН, можливість працювати з безліччю профілів різних компаній, є мережева версія. Всі поля у податкових звітах розраховуються автоматично, так як і реквізити підприємства у титульній частині звіту.	Значна завантаженість програмного забезпечення через велику кількість користувачів, необхідність працювати лише через ОС Windows. При цьому ОС також потрібно систематично оновлювати, інакше оновлення самого програмного забезпечення автоматично відбуватися не буде. Необхідність придбання ліцензії.
Арт-звіт	Передбачено роботу з філіями, складання консолідованої звітності, створення профілів	Містить обмежений перелік звітів, незручний інтерфейс, відсутній мережевий варіант

	безлічі компаній, а також одночасна робота з декількома підприємствами. Можна працювати одночасно з декількома звітами.	програмного забезпечення, а також погано налагоджений ланцюг відстеження поданих звітів.
Портал Дія	Загальнодоступність додатку для платника та відсутність плати за використання. Простота заповнення звітів, можливість оперативно відстежити стан обробки податкової звітності.	Можливість подання звітів лише ФОП 1-3 групи, які не мають найманих працівників та не є платниками ПДВ та не перебувають у процесі припинення діяльності. Через новизну сервісу постійні збої в роботі.
Приват 24	Безкоштовне програмне забезпечення, за допомогою якого можна відправити звіти до контролюючих органів. Реквізити, встановлення звітних періодів та розрахунок полів відбуваються автоматично. Реалізована функція імпорту звітів інших програм, є служба підтримки.	Призначене лише для клієнтів Приватбанку. Відсутність всіх необхідних форм звітів, затримки з їх оновленнями.

Відгук керівника випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Випускна кваліфікаційна робота Крутьєв Христини Олегівни за темою «Цифрова трансформація податкових органів» написана на актуальну та практично значущу тему. У роботі розкрито основні аспекти та проблемні моменти цифрової трансформації органів ДПС України, проведено аналіз та визначено шляхи вдосконалення цієї діяльності в тч шляхом впровадження нових цифрових рішень в практичну діяльність податкових органів. Робота містить глибокий аналіз проблеми та опрацювання новітньої нормативно-правової документації. Зроблені висновки та рекомендації сприятимуть підвищенню інституційної спроможності контролюючих органів. Висновки і пропозиції є достовірними та науково обґрунтованими.

Робота заслуговує на високу позитивну оцінку.

Керівник
випускної
кваліфікаційної (дипломної)
роботи


(підпис, дата)

Ю. Панура

ПІБ керівника

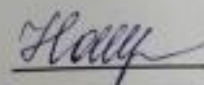
Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу

Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача вищої освіти

Крутьєв Х.О.
(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від 20 01.2023 № 10 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри
фіскального адміністрування


(підпис)

Іванишина О.С.

Гарант освітньо-професійної
програми


(підпис)

Швабій К.І.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувача вищої освіти Державного податкового університету
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
ОПП «Фіскальне адміністрування»

Крутеня Христини Олегівни

на тему: «Цифрова трансформація податкових органів»

Актуальність теми. Цифровізація є основною тенденцією розвитку суспільства, яка охопила на сьогоднішній день увесь світ. Цей процес формує нові механізми сприйняття, аналізує методи державного управління, дає можливість охопити більші об'єми інформації, розширити рамки розвитку різних видів діяльності та секторів економіки, а також сформуванню вищого рівня комунікації, що в свою чергу покращить якість надання державних послуг. У розрізі тих загроз та викликів, які ми спостерігаємо в країні на сьогоднішній день, а саме: розповсюдження пандемії Covid-19, вторгнення російських військ на територію України, а також ведення повномасштабної війни, країна змушена цифровізуватися на стільки, на скільки це є можливим і необхідним для подальшого розвитку економіки країни та забезпечення соціально-культурних цінностей населення.

Нова стратегія розвитку державних податкових органів ґрунтується на прозорій та ефективній системі оподаткування, а також перетворення податкових адміністрацій на цифрові, які будуть більш зручними та масштабнішими.

Наукова новизна. У випускній кваліфікаційній (дипломній роботі) автор конкретизує, систематизує та уточнює відомі механізми, методи та інструменти цифровізації, що використовуються при обслуговуванні платників податків та податковому адмініструванні, а також рекомендує набір шляхів імплементації міжнародної практики цифрових податкових сервісів в операційну діяльність органів ДПС.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота містить достатню кількість графічного матеріалу, таблиць та додатків, які вдало ілюструють проблемні питання цифровізації діяльності ДПС.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, органів ДПС України.

Запропонований студентом підхід до оцінки ефективності системи цифровізації податкового відомства, а також рекомендований набір (сукупність) напрямків підвищення ефективності діяльності органів ДПС може бути використано в подальших наукових дослідженнях здобувача.

Наявність недоліків. Недоліки, які впливають на рівень виконання роботи не виявлено.

Загальний висновок і оцінка роботи. В цілому, випускна кваліфікаційна (дипломна) робота демонструє належний рівень теоретичної та практичної підготовки її автора за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», оволодіння ним сучасними прийомами і методами оподаткування, а також свідчить про здатність до самостійної професійної діяльності за обраним фахом.

Рецент,

д.с.н., професор, професор кафедри фінансів

Національного університету біоресурсів

і природокористування України

Людмила Рибак
проф. доктор наук



Юлія НЕГОДА

Юлія Негода